

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Ammattihenkilövalvonta

Hyvinvointialueet sosiaali- ja terveydenhuollon valvojina - valmistelun loppukiri

Mervi Koivuniemi, ryhmäpäällikkö
Sosiaali- ja terveydenhuolto-osasto
10.11.2022

Ammattihenkilöt

- Ammattihenkilöitä ovat terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa ja asetuksessa sekä sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa ja asetuksessa tarkoitetut laillistetut ja nimikesuojatut terveyden- ja sosiaalihuollon ammattihenkilöt
- Valvontaviranomaisella on toimivalta valvoa vain em. ammattihenkilöitä, muihin sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä työskenteleviin henkilöihin valvontatoimivaltaa ei ole
- Valvontatoimivalta on myös opiskelijoihin, jotka toimivat tilapäisesti laillistetun ammattihenkilön tehtävissä (laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 12 §, asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä 3 §), nimikesuojattuun ammattiin opiskeleviin valvontatoimivaltaa ei ole

Työnantajan omavalvonta

- Työnantaja vastaa siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikön toiminta on asiakas- ja potilasturvallista ja että sen palveluksessa olevilla ammattihenkilöillä on riittävät edellytykset hoitaa tehtäviään.
- Ammattihenkilön ei tule ryhtyä tehtäviin, joihin hänellä ei ole oikeutta tai hänen osaamisensa tai toimintakykynsä ei riitä.
- Työnantajan omavalvonta, työnjohto- ja valvonta on aina ensisijaista valvontaviranomaisen toimiin nähden.
- Useimmissa tapauksissa epäasianmukaisuudet voidaan hoitaa työnantajan toimenpitein, eikä niistä tarvitse ilmoittaa valvontaviranomaisille.

Mitä omavalvonta on?

- Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä tulee toteuttaa suunnitelmallista omavalvontaa, jonka avulla ehkäistään epäasianmukainen menettely, havaitaan epäkohdat ja puututaan niihin reaaliaikaisesti ja tehokkaasti ja näin varmistetaan toiminnan laatu ja asiakas- ja potilasturvallisuus.
- On tärkeää, että työpaikan ilmapiiri sallii ja kannustaa puuttumaan ja tuomaan esille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa havaitut epäkohdat ja riskit - sekä toimintakäytäntöihin että työntekijöiden toimintaan liittyvät.
- Omavalvonta alkaa jo toimintaa suunniteltaessa ja rekrytoitaessa henkilökuntaa

Mitä omavalvonta on?

- **Rekrytointi**
  - Voimassaolevien ammattioikeuksien tarkistaminen JulkiTerhikki/Suosikki ennen työskentelyn aloittamista ja tarvittaessa yhteys Valviraan
  - Osaamisen varmistaminen: työnantaja päättää keinoista, joilla osaaminen varmistetaan
  - Opiskelijat: opiskeluoikeus + opinnot + osaaminen + johto ja valvonta (aktiivista)

Mitä omavalvonta on?

- **Aktiivista työskentelyn asianmukaisuuden varmistamista ja ongelmiin puuttumista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa**
  - Osaamisen varmistamista
    - Työnantaja päättää keinoista, joilla osaaminen varmistetaan
    - Työnantaja päättää työtehtävistä ja vastaa siitä, että työntekijällä on riittävä osaaminen
    - Opiskelijat: johto ja valvonta tulee olla tosiasiallista ja järjestelmällistä
      - nimetty ohjaaja (kirjallisesti)
      - ei pelkästään opiskelijan aktiivisuuden varassa
  - Kun ongelmia/viitteitä ongelmista, potilas/asiakasturvallisuuden varmistaminen:
    - Työtehtävien rajoittaminen esim. lääkehoito
    - Täydennyskoulutuksen järjestäminen
    - Työterveyshuoltoon ohjaaminen

Miten Valvirassa tuetaan omavalvontaa?

- Päivittäinen ohjaus ja neuvonta (työnantajat ja ammattihenkilöt) puhelimitse ja sähköpostitse
- https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/valvonta/ammattihenkiloiden_valvonta ja <https://www.valvira.fi/sosiaalihuolto/sosiaalihuollon-valvonta/ammattihenkiloiden-valvonta> ja <https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/ammattioikeudet/tyonantajat>
- Asioita siirretään myös toimintayksikköön omavalvonnallisesti selvitettäväksi ja pyydetään tietyssä määräajassa ilmoittamaan, miten asia on hoidettu ja potilas/asiakasturvallisuus on varmistettu
  - Selvästi työyhteisöön / työnantajan toimenpitein ensisijaisesti selvitettävissä olevat asiat
  - Valvontaviranomainen ei ota työnantajan tehtäviä, vaan vastuu niistä on työpaikalla ja vasta, jos työnantajan toimenpiteet eivät riitä tai ne eivät ole tarkoituksenmukaisia, asia kuuluu valvontaviranomaiselle
- Koulutukset, kotisivujen uutiset/ajankohtaiset

Viranomaisvalvonta – tavoitteet

- varmistaa potilas- ja asiakasturvallisuus ja edistää sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen laatua
- selvittää ja arvioida, onko ammattihenkilö noudattanut säännöksiä: ammattieettiset velvollisuudet, lääkkeiden määrääminen, potilaiden/asiakkaiden oikeudet
- puuttua säännösten vastaiseen, laadun minimivaatimukset alittavaan ja potilas-/asiakasturvallisuutta uhkaavaan toimintaan
- Kun omavalvonta ei riitä/ei ole tarkoituksenmukaista

Valviran ja aluehallintovirastojen työnjako ammattihenkilövalvonnassa

- Aluehallintovirastot ohjaavat ja valvovat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä toimialueellaan ja ovat ensisijaisia valvontaviranomaisia toimialueellaan
- Valvira käsittelee sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ohjaukseen ja valvontaan liittyvät asiat muun ohella silloin, kun kyseessä on:
- asia, joka saattaa edellyttää turvaamis- tai kurinpitotoimenpiteitä:
  - Kirjallinen varoitus
  - Ammatinharjoittamisoikeuden rajoitus (esimerkiksi oikeus toimia vain palvelussuhteessa julkisyhteisön ylläpitämään toimintayksikköön)
  - Ammatinharjoittamisoikeuden poistaminen (toistaiseksi, väliaikaisesti, pysyvästi/lopullisesti)
  - Ammattinimikkeen käytön kieltäminen

Yleistä ammattihenkilövalvonnasta

- Ammattihenkilön ammattitoiminnan asianmukaisuuden/terveydentilan ja ammatillisen toimintakyvyn/ammattillisen osaamisen arviointi ja ammatinharjoittamisen vaikutus potilas/asiakasturvallisuudelle
- Vrt. yksittäisen kantelun/hoito- tai palvelutapahtuman/-menettelyn arviointi
- Hankitaan selvitystä ammattihenkilön ammatinharjoittamisesta/terveydentilasta/toimintakyvystä/osaamisesta siltä osin kuin tarpeen
  - Kirjallinen selvitys valvottavalta (ajankohtainen tilanne), lausunnot työtehtävistä ja niistä suoriutumisesta työnantajalta tai –antajilta (myös entisiltä 2-3 v takaisinpäin), Kelan reseptiselvitykset tarvittaessa, lausunnot hoitavilta tahoilta, potilasasiakirjat...
  - Velvoittaminen terveydentilan/toimintakyvyn tai osaamisen selvittämiseen, mikäli riittävää selvitystä ei muutoin ole mahdollista saada

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta

- Käsittelee ja ratkaisee sote-ammattihenkilöiden muutoin kuin omasta hakemuksesta tapahtuvaa ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamista ja menettämistä, ammatinharjoittamisluvan peruuttamista sekä ammattihenkilön ammattinimikkeen käytön kieltämistä koskevat asiat samoin kuin ammatinharjoittamisoikeuden, ammatinharjoittamisluvan ja ammattinimikkeen käyttöoikeuden takaisinsaamista sekä kurinpitoa koskevat asiat.
- Puheenjohtaja, joka Valviran virkamies, ja viisi muuta jäsentä, joista yhden tulee edustaa lääketieteellistä, yhden oikeustieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta sekä yhden sitä ammattialaa, jonka harjoittajaa koskeva asia kulloinkin on käsiteltävänä

Valvontalautakunta 1.1. – 31.12.2021

- Lautakuntapäätöksiä 230 kpl (v. 2020 päätöksiä 214 kpl, v. 2022 31.8. mennessä 181 kpl)
- Käsitellyt asiat/seuraamukset:
  - * menetykset 94 kpl (104 kpl, 71 kpl)
  - * rajoitukset 49 kpl (42 kpl, 30 kpl)
  - * varoitukset 27 kpl (33 kpl, 25 kpl)
  - * palautusasiat 69 kpl (56 kpl, 53 kpl)
  - * oikaisuvaatimukset 9 kpl (1 kpl, 9 kpl)

(Omasta pyynnöstä tapahtuvia ammattioikeuden poistoasioista on ratkaistu vuonna 2022 770 kpl. Näitä asioita ei käsitellä valvontalautakunnassa.)

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Yhteystiedot

mervi.koivuniemi@valvira.fi

valvira.fi

[@ValviraViestii](https://twitter.com/ValviraViestii)

Vaikuttava valvonta – vastuulliset toimijat